

RÖRANDE RÄR N

ETT SPEL
OM

Tolerans och
Demokrati

mot
Diskriminering
och Rasism!

Kungsbacka

alla o l i k a
alla l i k a
UNGDOM MOT RASISM

brå
brottsförebyggande rådet

**PEDAGOGISKT
CENTRUM**
GR Utbildning

Fakta om materialet

Pedagogiskt Centrum

GR Utbildning - Pedagogiskt Centrum syftar till att utveckla, utbilda och genomföra verksamhet med den upplevelsebaserade pedagogiken som verktyg och förhållningssätt. Den primära målgruppen är pedagogisk personal inom grundskolans senare år, gymnasieskolan, vuxenutbildning och högskola. Pedagogiskt Centrum har över tio års erfarenhet av upplevelsebaserat lärande och arbetar nära målgrupperna. Pedagogiskt Centrum utvecklar pedagogiskt material, utbildar pedagoger och genomför insatser direkt på skolor runt om i landet.

Läs gärna mer på www.pedagogisktcentrum.se

Brottsförebyggande rådet

Brottsförebyggande rådet (Brå) är en myndighet och ett centrum för forsknings- och utvecklingsverksamhet inom rättsväsendet. Brå verkar för att brottsligheten ska minska och tryggheten öka i samhället genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet och brottsförebyggande arbete. Brå producerar även den officiella kriminalstatistiken, utvärderar reformer, bedriver forskning för att ta fram ny kunskap och stödjer lokalt brottsförebyggande arbete.

Livsstilsenheten i Kungsbacka kommun

Livsstilsenheten i Kungsbacka kommun arbetar med folkhälsa. Livsstilsenhetens verksamheter vill förbättra och främja hälsan hos kommuninvånarna genom att arbeta med hälsofrämjande verksamheter, ungdomsinflytande och förebyggande insatser. Områden som Livsstilsenheten arbetar med är brottsförebyggande, alkohol- och drogförebyggande, folkhälsa, föräldrastöd, ungdomsinflytande och barnkonventionen.

Ungdom mot Rasism

Ungdom Mot Rasism (UMR) är Sveriges största antirasistiska ungdomsorganisation och ett kunskapscentra för unga antirasister i Sverige som vill engagera sig mot rasism, främlingsfientlighet och intolerans och för demokrati och mångfald. UMR uppbyggd av, med och för unga människor i åldrarna 13-25. De arbetar med lokalgrupper, utbildning, projekt- och kampanjer samt politiskt påverkansarbete. Organisationen är partipolitiskt och religiöst obunden.

Om spelen i TODDOR

Spelen i Toddor har utvecklats av Pedagogiskt Centrum på uppdrag av Brottsförebyggande rådet och i samverkan med Ungdom mot Rasism och Livsstilsenheten i Kungsbacka kommun.

Detta spel ingår som en av fyra delar i metodboxen Tolerans och demokrati mot diskriminering och rasism! De fyra delarna är:

- **Tolerans och demokrati mot diskriminering och rasism!** – Metodbox: Introduktion & Tips på annat material
- **Bahati** – Spel
- **Diskrimineringsdomstolen** – Spel
- **Rörande normer** – Spel

Alla delar i metodboxen finns att ladda ner på www.grul.se.

Detta material är © Copyright GR Utbildning 2011. Materialet får fritt kopieras och användas i utbildningsverksamhet så länge källa anges.

Sammanfattning

Rörande normer är ett enkelt rollspel som behandlar den sociala normen och vilka hinder respektive möjligheter den ger. Spelet utgår från de sju diskrimineringsgrunderna.

I spelet tilldelas alla elever varsin roll, vilka i olika utsträckning uppfyller definitionen av diskrimineringsgrunderna. Utifrån sin roll ska deltagarna ta ställning till olika påståenden genom att förflytta sig framåt eller bakåt. Påståendena berör hinder och möjligheter som kan utspelas i vardagen, och spelet visar på ett illustrativt sätt hur människor har olika förutsättningar i vårt samhälle. Rörande normer öppnar därmed upp för en diskussion kring vad det innebär att befinna sig inom normen och vad det kan innebära att befinna sig utanför den.

- ▶ Tid: 45 - 60 min
- ▶ Antal deltagare: 6 – 30 st

Syfte

Rörande normer syftar till att belysa och problematisera alla likas möjligheter och rättigheter. Syftet är att få eleverna att diskutera och reflektera över den diskriminering och de trakasserier som kontinuerligt utspelar sig vår vardag och varför den gör det.

Bakgrund

Rörande normer ingår i metodboxen *Tolerans och demokrati mot diskriminering och rasism!* vars syfte är att behandla antidemokratiska attityder och värderingar bland elever på högstadie- och gymnasienivå. Boxen tar sin utgångspunkt i FN:s konvention om barnets rättigheter och primärt i artikel 2: ”Alla barn har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.”

Diskriminering är när någon på osakliga grunder missgynnas och det beror på någon av de sju diskrimineringsgrunderna – kön, ålder, funktionshinder, sexuell läggning, etnisk tillhörighet, religion och annan trosuppfattning och könsöverskridande identitet eller uttryck. Trakasserier är ett beteende som kränker en persons värdighet och har samband med diskrimineringsgrunderna.

Bakom diskriminering och trakasserier ligger ofta attityder och föreställningar, uttalade och outtalade, om vad som anses normalt eller onormalt. Genom att processa och bearbeta dessa attityder och föreställningar med hjälp av Rörande normer är målet att öka förståelsen och insikten för det demokratiska lika värdet.

Spelet Rörande normer har tagit inspiration av övningen Privilege Walk och är därmed inte helt unik i sitt slag. Det finns liknande metoder att tillgå. Rörande normer har dock ett utpräglat fokus på de sju diskrimineringsgrunderna. Dessutom är Rörande normer utvecklad i syfte att användas i skolsammanhang.

Fakta

Design: Jenny Sjöstrand och Sofia Reimer
 Texter och material: Sofia Reimer
 Layout och formgivning: Carolina Dahlberg

Översikt

Denna handledning innehåller:

- ▶ Råd till handledaren
- ▶ Förberedelser
- ▶ Genomförande
- ▶ Tips för fortsatt arbete
- ▶ Påståenden
- ▶ Rollerna
- ▶ Bilaga till spelet

Råd till handledaren

Lärarens förberedelser

Som handledare bör du läsa igenom hela spelet först. Läs särskilt noga igenom handledningen för att lättare kunna hitta rätt i texten under genomförandet.

Gemensamma förberedelser

Berätta för eleverna att de skall spela ett spel, men avslöja inte spelets syfte. Det innebär att eleverna inte behöver fundera på om de gör rätt/fel och inte heller under spelets gång behöver fundera på de frågeställningar som besvaras i efterdiskussionen.

Genomförande

Under spelets genomförande är det viktigt att du som handledare är målmedveten och tydlig i alla instruktioner. Genom att ha läst igenom materialet innan genomförandet kommer du med enkelhet kunna besvara elevernas frågor under spelets gång.

Ingen grupp är den andra lik, och under genomförandet så kan oväntade saker hända. Ta eventuella avbrott med lugn och led tillbaka eleverna till spelets handling.

Bara för att en elev inte pratar mycket under spelet innebär det inte att eleven inte tar del av upplevelsen. En elev som betraktar händelsen kan lära sig lika mycket som en som deltar aktivt.

Efterdiskussion

I efterdiskussionen sker större delen av lärandet. Genom en väl genomförd efterdiskussion kan gruppen använda sina erfarenheter under övningen och lyfta dessa till ett bredare perspektiv. Efterdiskussionen ska ta tid och det är därför viktigt att avsätta tid till denna, gärna 20 minuter.

Ett förslag är att under efterdiskussionen möblera rummet så att alla sitter i en ring. Det gör att alla ser varandra och blir också en tydlig markör att spelet är slut och att gruppen nu har gått in i en ny fas.

Efterdiskussionen är indelad i tre faser:

Reflekterande

Efterdiskussionen börjar med reflektion, vilket handlar om att låta eleverna ventiler sina spontana intryck och sammanfatta sin upplevelse. Frågorna handlar om händelseförloppet, vad som var roligt, vad som var svårt och hur de upplevde olika delar av spelet. Den reflekterande fasan är viktig för att skapa ett bra underlag för senare faser i efterdiskussionen.

Tolkande

Här skall eleverna få möjlighet att problematisera och analysera händelserna under spelet och se möjlighet till alternativa utgångar beroende på förutsättningarna. Hjälプ eleverna genom öppna frågor att sätta ord på sina känslor och erfarenheter som de upplevde i spelet.

Generaliserande

I generaliseringsfasen lyfts elevernas reflektioner och upplevelser av spelet till ett större perspektiv. Här kan ni diskutera och dra paralleller med händelser utanför spelet och i samhället i stort.

Det är inte ett måste att under efterdiskussionen avsluta en fas för att påbörja en annan, utan man kan vandra fritt mellan de olika faserna beroende på vart gruppen för samtalet.

Eleverna kan ställa frågor till varandra, komma med spontana synpunkter eller föra diskussionen vidare snabbare än frågorna som står uppställda. Detta händer ganska ofta och är fullt normalt. Om nödvändigt kan ni gå tillbaka till de reflekterande frågorna senare.

Förberedelser

- ▶ Läs igenom hela handledningen så att du förstår spelet.
- ▶ Känn inte att du måste memorera alla roller och påståenden utan se till att ha en kopia av hela spelet med dig under genomförandet.
- ▶ Skriv ut det antal roller (Bilaga 1) som behövs, varje elev ska tilldelas varsin unik roll.

Genomförande

Icebreaker

Innan själva spelet startar inleder du med att genomföra en icebreaker. En icebreaker är en kortare komma-igång-övning som syftar till att hjälpa eleverna att glömma det som tidigare hänt under dagen och istället skapa ett gemensamt fokus på spelet och övningen. En icebreaker kan antingen ha som mål att tillföra energi till gruppen eller lugna den beroende på vilken som väljs. Här ges förslag på en av varje, *Vän eller Fiende* ger energi till gruppen medan *Linjen* lugnar den. Välj den som passar din grupp bäst. (Du kan hitta fler förslag på icebreakers under Spel och Lärresurser på www.grul.se.)

Vän eller Fiende

Be alla ställa sig i en ring. Säg till dem att tänka på en person i ringen men att inte avslöja detta för personen. Säg till dem att personen de tänker på från och med nu är farlig för dem. De måste hålla sig så långt bort från personen som möjligt inom rummet. Om den farliga personen flyttar sig, måste de flytta sig så att de kommer så långt bort som möjligt.

Låt dem göra övningen en halv till en minut eller tills rörelsen börjar stanna av. Be dem stanna där de står. Ge dem instruktionen att tänka på en person till. När alla har valt en andra person skall de nu hålla sig mellan person 1 och 2, då de ska försöka skydda person 2 från person 1.

Övningen kommer leda till att alla samlas i en klump i mitten av klassrummet. När det sker avbryter du leken och fortsätter med vad ni skall göra härnäst.

Linjen

Deltagarna ges instruktioner att de ska skapa en linje i en viss riktning, som de själva ska stå på någonstans. Deltagarna får sedan till uppgift att placera sig på linjen efter vilket förnamn de har. Först i linjen står den person vars förnamn börjar på "A" och sist står den eventuella person vars förnamn börjar på "Ö". Under övningen får eleverna inte prata med varandra eller skriva lappar. De får använda sitt kroppsspråk för att förklara var på linjen de ska vara, och för att hitta sin plats.

När alla elever tycks ha hittat sin plats på linjen så får personen som står först i linjen berätta vad hon heter, och därefter får övriga i följd göra likadant.

Det går att följa upp övningen genom att låta dem placera sig på linje igen, men med en annan sortering. Exempel på sorteringar kan vara efter födelsedag på året eller längd.

Introduktion

Börja med att placera gruppen på ett led, så att de befinner sig sida vid sida, vända mot samma håll. Både framför och bakom linjen av elever behöver det finnas gott om utrymme. Det är även bra om det finns lite plats mellan eleverna så att de fritt kan röra sig. Det går med fördel att genomföra denna övning i en lång korridor, i en större lokal eller utomhus.

Förklara att alla kommer att tilldelas varsin roll som de ska spela under spelet. **Betona att det är viktigt att de måste tänka sig in i rollen och alla val de kommer att göra gör de utifrån sin roll.** Därefter delas rollerna ut och varje elev ska tilldelas en unik roll. Säg till dem att läsa sin rollbeskrivning individuellt och att inte berätta för någon vem de ska spela.

För att de ska tänka sig in i sin rollkaraktär och känna ett ägandeskap av denna ber du dem att blunda och sedan säger du följande:

Ni bor alla i samma land, Sverige. Jag vill nu att ni i någon minut tänker på den roll ni fått och hur livet ser ut er. Jag vill att ni funderar över hur en vanlig dag ser ut för dig? Vad har du för drömmar i livet? Vad är du rädd för?

Låt dem blundandes fundera på frågorna i någon minut.

Om rollerna i spelet

Viktigt att tänka på när det gäller rollutdelningen är att det ska vara en spridning mellan dem som befinner sig inom normen (*normen*) och de som befinner sig utanför (*normskikt 1* och *normskikt 2*). I varje spel ska det finnas minst två representerade från varje skikt.

Det finns 30 roller i spelet. I grunden är alla roller desamma, det vill säga att de utgår från normen: en medelålders heterosexuell man med helsvensk bakgrund som har en traditionell könsidentitet, är sekulärt kristen och saknar funktionsnedsättning. I spelet finns dock bara en sådan roll, och därefter fragmenteras normen mer och mer utifrån diskrimineringsgrunderna. I *normskikt 1* har en diskrimineringsgrund tillsatts, medan i *normskikt 2* har två diskrimineringsgrunder tillsatts. Rollerna är varannan man, varannan kvinna. Det är ett medvetet val, för även om det finns en manlig norm kan även män diskrimineras på grund av kön.

Under spelets gång

När eleverna har haft möjlighet att reflektera någon minut över sin roll så förklarar du att de ska ta ställning till ett antal påståenden. Om påståendet stämmer in på dem, det vill säga om deras roll kan svara ”Ja” på påståendet, så ska de antingen förflytta sig en steglängd framåt eller bakåt beroende på hur påståendet är formulerat. Hur långt steg de kan ta får avgöras av hur lokalen ser ut, men det är en fördel om det finns utrymme för en längre förflyttning. Det gör effekten och känslan av att vissa roller hamnar längre fram än andra mer kännbar.

Därefter läser du upp *Påstående 1* (se bilaga 1). Ge eleverna tid att tänka igenom om de ska ta ett steg framåt eller inte. Det är okej om de först rör sig framåt för att strax därefter ändra sig och förflytta sig tillbaka till ursprungsläget. Detta betyder att de reflekterar över sin roll och vilka möjligheter de har, något som inte alltid är givet. En sådan reflektion är därför enbart positiv. När eleverna bestämt sig läser du upp *Påstående 2*. Återupprepa med *Påstående 3*, *Påstående 4* etc. Påståendena är utformade så att alla ojämna påståenden (1, 3, 5 etc.) utgör möjligheter i samhället, medan alla jämna påståenden (2, 4, 6 etc.) utgör hinder i detsamma. Vid ojämna påståenden kan eleverna röra sig framåt, medan vid jämna påståenden kan de förflytta sig bakåt.

För varje påstående kommer eleverna att bli alltmer ojämnt fördelade i rummet. När man kan tyda en tillräckligt stor spridning mellan eleverna så avbryts övningen. Du ber då eleverna att stanna kvar och titta sig omkring. Be därefter några elever berätta vilken roll de haft; välj ut några av de som befinner sig längst bak, några i mitten och slutligen några av de som befinner sig längst fram. Om du har en liten grupp kan du dock fråga samtliga elever. När alla fått titta sig runt en allra sista gång är spelet slut och det är dags för efterdiskussion.

Efterdiskussion

Reflektion

- ▶ Hur var det att spela det här spelet?
- ▶ Hur var det att spela en annan person?
- ▶ Var det någon gång svårt att avgöra om ni skulle röra er framåt eller inte? Varför? Varför inte?
- ▶ Var det någon gång svårt att avgöra om ni skulle förflytta er bakåt eller inte? Varför? Varför inte?

Tolkning

- ▶ Fanns det någon skillnad i påståendena gällande när ni kunde röra er framåt eller bakåt? Vad?
- ▶ Hur kändes det att röra sig framåt?
- ▶ Hur kändes det att se någon annan röra sig framåt och själv vara still?
- ▶ Hur kändes det att röra sig bakåt?
- ▶ Hur kändes det att se någon annan röra sig bakåt och själv vara still?

Generaliserande

- ▶ Varför spelar vi det här spelet tror ni?
- ▶ Går det att se några mönster mellan vilka som hamnade långt fram, jämfört med dem som hamnade längre bak? Vilka?
- ▶ Finns det några likheter eller skillnader från hur det ser ut i samhället?
- ▶ Hur är människors möjligheter i samhället? Är de lika? Varför? Varför inte?
- ▶ Vet ni vad diskriminering är? Finns det något samband mellan diskriminering och spelet? Hur då?
- ▶ Vet ni vad trakasserier är? Finns det något samband mellan trakasserier och spelet? Hur då?
- ▶ Vet ni vad en norm är? Finns det något samband mellan normer och de som hamnade längst fram?
- ▶ Varför finns normer? Vad skapar dem? Vad är bra med normer? Vad är dåligt med normer?
- ▶ Vad kan vi lära oss av det här spelet?

Tips för fortsatt arbete

- ▶ Låt eleverna undersöka begreppet normal genom att fundera över vad det betyder samt vilka konsekvenser det kan få. Låt dem diskutera följande i smågrupper: Vad betyder ordet normalt för er? Är ordet positivt eller negativt? Kom överens om fem saker som ni tycker är ”normalt” när det gäller oss människor - det kan handla om hur vi ser ut, hur vi gör eller hur vi är. Hur bestäms det att något är normalt? Vem bestämmer att något är normalt? Behöver ett samhälle det ”normala” och i så fall varför? Låt grupperna därefter redovisa vad de kommit fram till och diskutera sedan i helklass.

Påståenden

- 1. Om du läser eller läste om din egen kultur och historia i grundskolan, rör dig framåt**
2. Om du behöver hjälp från en annan person för att åka buss, rör dig bakåt
- 3. Om du tänker att du kan få vilket jobb du vill, rör dig framåt**
4. Om du brukar känna dig rädd när du tar dig hem sent på kvällen, rör dig bakåt
- 5. Om du känner att folk lyssnar på dig och tar dina åsikter på allvar, rör dig framåt**
6. Om människor ofta ger dig konstiga blickar när du är på stan, rör dig bakåt
- 7. Om människor som framställs på ett bra sätt i tv och tidningar nästan alltid ser ut som du, rör dig framåt**
8. Om du när du ska till badhuset måste oroa dig över vilket omklädningsrum du ska använda, rör dig bakåt
- 9. Om ingen någonsin kommer tycka att det är konstigt att du har barn eller vill skaffa barn, rör dig framåt**
10. Om du en eller flera gånger har blivit kallad lilla gumman, rör dig bakåt
- 11. Om du har råd att köpa ett hus där du faktiskt vill bo, rör dig framåt**
12. Om någon person någon gång har frågat dig var du kommer ifrån egentligen, rör dig bakåt
- 13. Om du befinner dig i riksdagshuset och andra lätt skulle kunna tro att du var minister, rör dig framåt**
14. Om dina barn är eller kommer att bli retade på grund av dig, rör dig bakåt
- 15. Om du lätt kan hitta plåster som är i samma hudton som din, rör dig framåt**
16. Om du någon gång försökt ändra ditt utseende eller beteende för att passa in, rör dig bakåt
- 17. Om du ber att få prata med chefen och du då förväntar dig att chefen kommer se ut som du, rör dig framåt**
18. Om det finns risk för att andra tittar konstigt på dig när du håller handen med den du är kär i, rör dig bakåt
- 19. Om du kommer att få, har eller har haft ett välavlönat jobb, rör dig framåt**
20. Om du har behövt eller kommer att behöva berätta för dina föräldrar vilken sexuell läggning du har, rör dig bakåt

Roller

Här finns alla 30 roller som finns i Bilaga 1 och är tänkta som stöd för dig som handledare under spelets gång och i efterdiskussionen. Under varje berättelse finns en informationspunkt om vilket diskrimineringsgrund som rollen kan uppfylla. Detta är inget som ska påtalas för eleverna under spelet, där fokus ligger på att de själva ska få tänka sig in i sin roll. Dessa kan dock vara något att luta sig mot och återkoppla till under efterdiskussionen.

Normen

Roll # 1 Anders

Du heter Anders och är 35 år. Du är gift med Anna och tillsammans har ni två små barn. Du är inte troende, men ni gifte er ändå i kyrkan. Du bor tillsammans med din familj i en villa. Du älskar att laga mat!

Roll # 2 Anna

Du heter Anna och är 35 år. Du är gift med Anders och tillsammans har ni två små barn. Du är inte troende, men ni gifte er ändå i kyrkan. Du bor tillsammans med din familj i en villa. Du älskar att laga mat!

- ▶ Kön

Normskikt 1

Roll # 3 Ben

Du heter Ben och är 35 år. Du är född i USA, men du flyttade till Sverige med dina föräldrar och syskon när du var tio. Du är gift med Maria och tillsammans har ni två små barn. Ni bor i en lägenhet i stan. Du älskar att laga mat!

- ▶ Etnisk tillhörighet

Roll # 4 Cyra

Du heter Cyra och är 35 år. Du är gift med Mahan och tillsammans har ni två små barn. Du är född i Iran, men du flyttade till Sverige med dina föräldrar och syskon när du var tio. Ni bor i en lägenhet i stan. Du älskar att laga mat!

- ▶ Etnisk tillhörighet

Roll # 5 Daahir

Du heter Daahir och är 35 år. Du bor tillsammans med din fru och era barn. Du och din familj har bott i Sverige i tre år. Ni kom då hit som flyktingar från Somalia. Ni bor i en lägenhet i stan. Du älskar att laga mat!

- ▶ Etnisk tillhörighet

Roll # 6 Elise

Du heter Elise och är 35 år. När du var femton år fick du reda på att du har ADHD. Du är nybliven singel, då du just gjort slut med en kille som du varit ihop med i tre år. Du bor i en lägenhet i stan. Du älskar att laga mat!

- ▶ Funktionsnedsättning

Roll # 7 Frej

Du heter Frej och är 35 år. När du var 10 år var du med om en bilolycka och sedan dess sitter du i rullstol. Du är nybliven singel, då du just gjort slut med en tjej som du varit ihop med i tre år. Du bor i en lägenhet i stan. Du älskar att laga mat!

- ▶ Funktionsnedsättning

Roll # 8 Gabriella

Du heter Gabriella och är 35 år. Du har sedan födseln varit döv. Du är gift med Anders och ni har två små barn. Du är inte troende, men ni gifte er ändå i kyrkan. Du bor tillsammans med din familj i en villa. Du älskar att laga mat!

- ▶ Funktionsnedsättning

Roll # 9 Hannes

Du heter Hannes och är 35 år. Du har alltid gillat mode och nästan varje dag använder du mascara, rouge och foundation. Du är nybliven singel, då du just brutit upp med en tjej som du varit ihop med i tre år. Du bor i en lägenhet i stan. Du älskar att laga mat!

- ▶ Könsöverskridande identitet eller uttryck

Roll # 10 Isabelle

Du heter Isabelle och är 35 år. Du är född i en killes kropp men har så länge du kan minnas känt dig som en tjej. Du har hetat Isabelle i fem år, dessförinnan hette du Ivar. Du är tillsammans med en kille som heter Johan och ni bor tillsammans i en villa. Du älskar att laga mat!

- ▶ Könsöverskridande identitet eller uttryck

Roll # 11 Jens

Du heter Jens och är 35 år. Du är gift med David och tillsammans har ni två små barn. Du är inte troende, men ni gifte er ändå i kyrkan. Du bor tillsammans med din familj i en villa. Du älskar att laga mat!

- ▶ Sexuell läggning

Roll # 12 Kristin

Du heter Kristin och är 35 år. Du är gift med Anna och tillsammans har ni två små barn. Du är inte troende, men ni gifte er ändå i kyrkan. Du bor tillsammans med din familj i en villa. Du älskar att laga mat!

- ▶ Sexuell läggning

Roll # 13 Lukas

Du heter Lukas och är 35 år. Du är troende och utövande jude. Du är gift med Lea och tillsammans har ni två små barn. Du bor tillsammans med din familj i en villa. Du älskar att laga mat!

- ▶ Religion eller annan trosuppfattning

Roll # 14 Lena

Du heter Lena och är 35 år. Du är Jehovas vittne och har varit aktiv i din församling sedan du var liten. Du är gift med Markus och tillsammans har ni två små barn. Du bor tillsammans med din familj i en villa. Du älskar att laga mat!

- ▶ Religion eller annan trosuppfattning

Roll # 15 Niklas

Du heter Niklas och är 35 år. För tio år sedan började du intressera dig för islam. Sedan dess är du troende och utövande muslim. Du är gift med Shirin och tillsammans har ni två små barn. Du bor tillsammans med din familj i en villa. Du älskar att laga mat!

- ▶ Religion eller annan trosuppfattning

Roll # 16 Olivia

Du heter Olivia och är 13 år. Du har just börjat sjuan och det känns väldigt spännande. Sedan en månad tillbaks är du ihop med Jonatan som går i din klass och du är superkär i honom. Du älskar att laga mat!

- ▶ Ålder

Roll # 17 Per

Du heter Per och är 21 år. Du har precis flyttat hemifrån för att börja plugga. Du är nybliven singel, då du just brutit upp med en tjej som du varit ihop med i tre år. Du bor i en lägenhet i stan. Du älskar att laga mat!

- ▶ Ålder

Roll # 18 Ritva

Du heter Ritva och är 71 år. Du har varit pensionär i snart sex år. Du bor tillsammans med din man Nils i en villa. Nils och du har två barn och tre barnbarn. För att ha börja komma upp i åren är du fortfarande oförskämt frisk och kry. Du älskar att laga mat!

- ▶ Ålder

Normskikt 2**Roll # 19 Simon**

Du heter Simon och är 35 år. Du är adopterad från Indien och har växt upp med svenska föräldrar. Du är född i en tjejs kropp men har så länge du kan minnas känt dig som en kille. Du har hetat Simon i fem år, men dessförinnan hette du Sarah. Du är tillsammans med en tjej som heter Johanna och ni bor tillsammans i en lägenhet i stan. Du älskar att laga mat!

- ▶ Etnicitet
- ▶ Könsoverskridande identitet eller uttryck

Roll # 20 Teresa

Du heter Teresa och är 67 år. Du är ursprungligen från Chile, men kom till Sverige när du var runt 35 år. Du bor tillsammans med din man Renato i en villa. Renato och du har två barn och tre barnbarn. För att ha börja komma upp i åren är du fortfarande oförskämt frisk och kry. Du älskar att laga mat!

- ▶ Etnicitet
- ▶ Ålder

Roll # 21 Ulrik

Du heter Ulrik och är 35 år. Du har alltid varit kort och nu som vuxen är du 140 cm lång. Du är nybliven singel, då du just brutit upp med en kille som du varit ihop med i tre år. Du är dock lite förtjust i Johanna på ditt jobb. Du bor i en lägenhet i stan. Du älskar att laga mat!

- ▶ Funktionsnedsättning
- ▶ Sexuell läggning

Roll # 22 Vera

Du heter Vera och är 14 år. Varannan vecka bor du hos mamma och varannan hos pappa. Du har haft diabetes sedan du var tre och du har alltid en sän där insulinpump hängandes i ditt skärp. Du är kär i Jens i parallellklassen, men han är ihop med en tjej i sin klass. Du älskar att laga mat!

- ▶ Funktionsnedsättning
- ▶ Ålder

Roll # 23 Wolodomyr

Du heter Wolodomyr och är 35 år. Du är ursprungligen från Rumänien, men kom till Sverige med din familj när du var tio år. Du känner dig mer bekväm i klänning än i jeans och använder därför klänning nästan varje dag. Du är tillsammans med en tjej som heter Johanna och ni bor tillsammans i en villa. Du älskar att laga mat!

- ▶ Könsoverskridande identitet eller uttryck
- ▶ Etnicitet

Roll # 24 Ylva

Du heter Ylva och är 35 år. Du är född i en killes kropp men har så länge du kan minnas känt dig som tjej. Du har hetat Ylva i fem år, men dessförinnan hette du Viktor. Du är tillsammans med en tjej som heter Erika och ni bor tillsammans i en lägenhet i stan. Du älskar att laga mat!

- ▶ Könsoverskridande identitet eller uttryck
- ▶ Sexuell läggning

Roll # 25 Alexis

Du heter Alexis och är 35 år. Du har romska föräldrar och du pratat flytande romani. Du är gift med Nadja och tillsammans har ni två små barn. Du bor tillsammans med din familj i en lägenhet i stan. Hela familjen är med i Pingstkyrkan. Du älskar att laga mat!

- ▶ Religion eller annan trosuppfattning
- ▶ Etnicitet

Roll # 26 Britta

Du heter Britta och är 35 år. Du har Asperger och har bland annat lite svårt att läsa av sociala koder. Du är gift med Kristoffer och tillsammans har ni två små barn. Både du och Kristoffer är väldigt troende och det var en självklarhet för er att gifta er i kyrkan. Ni bor tillsammans i en lägenhet i stan. Du älskar att laga mat!

- ▶ Religion eller annan trosuppfattning
- ▶ Funktionsnedsättning

Roll # 27 Christian

Du heter Christian och är 35 år. Du är same och uppvuxen i Lapplands inland. Du är tillsammans med en kille som heter Magnus och ni bor tillsammans i en lägenhet i stan. Du älskar att laga mat!

- ▶ Sexuell läggning
- ▶ Etnisk tillhörighet

Roll # 28 Daniella

Du heter Daniella och är 35 år. Du har varit tillsammans med Helena i fem år och ni funderar på att skaffa barn. Ni bor tillsammans i villa. Sedan födseln sitter du i rullstol. Du älskar att laga mat!

- ▶ Sexuell läggning
- ▶ Funktionsnedsättning

Roll # 29 Enar

Du heter Enar och är 83 år. Din fästman sen många år, Olof, gick bort för två år sedan. Sedan dess bor du ensam i en lägenhet i stan. Du älskar att laga mat!

- ▶ Ålder
- ▶ Sexuell läggning

Roll # 30 Feng

Du heter Feng och är 18 år. Du är uppvuxen i Kina och kom till Sverige för ett år sedan för att studera. Du bor i en lägenhet i stan och du dejtar en kille som heter Fredrik. Du älskar att laga mat och på helgerna försöker du alltid laga en extra lyxig middag.

- ▶ Ålder
- ▶ Etnicitet

Bilaga: Roller till eleverna

..... Normen.....

Roll # 1 Anders

Du heter Anders och är 35 år. Du är gift med Anna och tillsammans har ni två små barn. Du är inte troende, men ni gifte er ändå i kyrkan. Du bor tillsammans med din familj i en villa. Du älskar att laga mat!

Roll # 2 Anna

Du heter Anna och är 35 år. Du är gift med Anders och tillsammans har ni två små barn. Du är inte troende, men ni gifte er ändå i kyrkan. Du bor tillsammans med din familj i en villa. Du älskar att laga mat!

..... Normskikt 1

Roll # 3 Ben

Du heter Ben och är 35 år. Du är född i USA, men du flyttade till Sverige med dina föräldrar och syskon när du var tio. Du är gift med Maria och tillsammans har ni två små barn. Ni bor i en lägenhet i stan. Du älskar att laga mat!

Roll # 4 Cyra

Du heter Cyra och är 35 år. Du är gift med Mahan och tillsammans har ni två små barn. Du är född i Iran, men du flyttade till Sverige med dina föräldrar och syskon när du var tio. Ni bor i en lägenhet i stan. Du älskar att laga mat!

Roll # 5 Daahir

Du heter Daahir och är 35 år. Du bor tillsammans med din fru och era barn. Du och din familj har bott i Sverige i tre år. Ni kom då hit som flyktingar från Somalia. Ni bor i en lägenhet i stan. Du älskar att laga mat!

Roll # 6 Elise

Du heter Elise och är 35 år. När du var femton år fick du reda på att du har ADHD. Du är nybliven singel, då du just gjort slut med en kille som du varit ihop med i tre år. Du bor i en lägenhet i stan. Du älskar att laga mat!

Roll # 7 Frej

Du heter Frej och är 35 år. När du var 10 år var du med om en bilolycka och sedan dess sitter du i rullstol. Du är nybliven singel, då du just gjort slut med en tjej som du varit ihop med i tre år. Du bor i en lägenhet i stan. Du älskar att laga mat!

Roll # 8 Gabriella

Du heter Gabriella och är 35 år. Du har sedan födseln varit döv. Du är gift med Anders och ni har två små barn. Du är inte troende, men ni gifte er ändå i kyrkan. Du bor tillsammans med din familj i en villa. Du älskar att laga mat och på helgerna försöker du alltid laga en extra lyxig middag.

Roll # 9 Hannes

Du heter Hannes och är 35 år. Du har alltid gillat mode och nästan varje dag använder du mascara, rouge och foundation. Du är nybliven singel, då du just brutit upp med en tjej som du varit ihop med i tre år. Du bor i en lägenhet i stan. Du älskar att laga mat!

Roll # 10 Isabelle

Du heter Isabelle och är 35 år. Du är född i en killes kropp men har så länge du kan minnas känt dig som en tjej. Du har hetat Isabelle i fem år, dessförinnan hette du Ivar. Du är tillsammans med en kille som heter Johan och ni bor tillsammans i en villa Du älskar att laga mat!

Roll # 11 Jens

Du heter Jens och är 35 år. Du är gift med David och tillsammans har ni två små barn. Du är inte troende, men ni gifte er ändå i kyrkan. Du bor tillsammans med din familj i en villa. Du älskar att laga mat!

Roll # 12 Kristin

Du heter Kristin och 35 år. Du är gift med Anna och tillsammans har ni två små barn. Du är inte troende, men ni gifte er ändå i kyrkan. Du bor tillsammans med din familj i en villa. Du älskar att laga mat!

Roll # 13 Lukas

Du heter Lukas och är 35 år. Du är troende och utövande jude. Du är gift med Lea och tillsammans har ni två små barn. Du bor tillsammans med din familj i en villa. Du älskar att laga mat!

Roll # 14 Lena

Du heter Lena och är 35 år. Du är Jehovas vittne och har varit aktiv i din församling sedan du var liten. Du är gift med Markus och tillsammans har ni två små barn. Du bor tillsammans med din familj i en villa. Du älskar att laga mat!

Roll # 15 Niklas

Du heter Niklas och 35 år. För tio år sedan började du intressera dig för islam. Sedan dess är du troende och utövande muslim. Du är gift med Shirin och tillsammans har ni två små barn. Du bor tillsammans med din familj i en villa. Du älskar att laga mat!

Roll # 16 Olivia

Du heter Olivia och är 13 år. Du har just börjat sjuan och det känns väldigt spännande. Sedan en månad tillbaks är du ihop med Jonatan som går i din klass och du är superkär i honom. Du älskar att laga mat!

Roll # 17 Per

Du heter Per och är 21 år. Du har precis flyttat hemifrån för att börja plugga. Du är nybliven singel, då du just brutit upp med en tjej som du varit ihop med i tre år. Du bor i en lägenhet i stan. Du älskar att laga mat!

Roll # 18 Ritva

Du heter Ritva och är 71 år. Du har varit pensionär i snart sex år. Du bor tillsammans med din man Nils i en villa. Nils och du har två barn och tre barnbarn. För att ha börja komma upp i åren är du fortfarande oförskämt frisk och kry. Du älskar att laga mat och på helgerna försöker du alltid laga en extra lyxig middag.

..... Normskikt 2

Roll # 19 Simon

Du heter Simon och är 35 år. Du är adopterad från Indien och har växt upp med svenska föräldrar. Du är född i en tjejs kropp men har så länge du kan minnas känt dig som en kille. Du har hetat Simon i fem år, men dessförinnan hette du Sarah. Du är tillsammans med en tjej som heter Johanna och ni bor tillsammans i en lägenhet i stan. Du älskar att laga mat!

Roll # 20 Teresa

Du heter Teresa och är 67 år. Du är ursprungligen från Chile, men kom till Sverige när du var runt 35 år. Du bor tillsammans med din man Renato i en villa. Renato och du har två barn och tre barnbarn. För att ha börja komma upp i åren är du fortfarande oförsämrät frisk och kry. Du älskar att laga mat!

Roll # 21 Ulrik

Du heter Ulrik och är 35 år. Du har alltid varit kort och nu som vuxen är du 140 cm lång. Du är nybliven singel, då du just brutit upp med en kille som du varit ihop med i tre år. Du är dock lite förtjust i Johanna på ditt jobb. Du bor i en lägenhet i stan. Du älskar att laga mat!

Roll # 22 Vera

Du heter Vera och är 14 år. Varannan vecka bor du hos mamma och varannan hos pappa. Du har haft diabetes sedan du var tre och du har alltid en sån där insulinpump hängandes i ditt skärp. Du är kär i Jens i parallellklassen, men han är ihop med en tjej i sin klass. Du älskar att laga mat!

Roll # 23 Wolodomyr

Du heter Wolodomyr och är 35 år. Du är ursprungligen från Rumänien, men kom till Sverige med din familj när du var tio år. Du känner dig mer bekväm i klänning än i jeans och använder därför klänning nästan varje dag. Du är tillsammans med en tjej som heter Johanna och ni bor tillsammans i en villa. Du älskar att laga mat!

Roll # 24 Ylva

Du heter Ylva och är 35 år. Du är född i en killes kropp men har så länge du kan minnas känt dig som tjej. Du har hetat Ylva i fem år, men dessförinnan hette du Viktor. Du är tillsammans med en tjej som heter Erika och ni bor tillsammans i en lägenhet i stan. Du älskar att laga mat!

Roll # 25 Alexis

Du heter Alexis och är 35 år. Du har romska föräldrar och du pratar flytande romani. Du är gift med Nadja och tillsammans har ni två små barn. Du bor tillsammans med din familj i en lägenhet i stan. Hela familjen är med i Pingstkyrkan. Du älskar att laga mat!

Roll # 26 Britta

Du heter Britta och är 35 år. Du har Asperger och har bland annat lite svårt att läsa av sociala koder. Du är gift med Kristoffer och tillsammans har ni två små barn. Både du och Kristoffer är väldigt troende och det var en självklarhet för er att gifta er i kyrkan. Ni bor tillsammans i en lägenhet i stan. Du älskar att laga mat!

Roll # 27 Christian

Du heter Christian och är 35 år. Du är same och uppvuxen i Lapplands inland. Du är tillsammans med en kille som heter Magnus och ni bor tillsammans i en lägenhet i storstan. Du älskar att laga mat!

Roll # 28 Daniella

Du heter Daniella och är 35 år. Du har varit tillsammans med Helena i fem år och ni funderar på att skaffa barn. Ni bor tillsammans i villa. Sedan födseln sitter du i rullstol. Du älskar att laga mat!

Roll # 29 Ebbe

Du heter Ebbe och är 83 år. Din fästman sen många år, Olof, gick bort för två år sedan. Sedan dess bor du ensam i en lägenhet i stan. Du älskar att laga mat!

Roll # 30 Feng

Du heter Feng och är 18 år. Du är uppvuxen i Kina och kom till Sverige för ett år sedan för att studera. Du bor i en lägenhet i stan och du dejtar en kille som heter Fredrik. Du älskar att laga mat!
